

**LURRIKAREN
ONDOREN
ITXAROPENAK
ERAIKITZEN
TXOSTENA
2026-27**

**Save the
Children**

Aurkezpena	3
Venezuelari begirada bat	4
Gure lana Venezuelan	8
Proposamen didaktikoak	12
Haur-hezkuntzako 2. zikloko jarduera	13
Lehen hezkuntzako 1. zikloko jarduera	14
Lehen hezkuntzako 2. zikloko jarduera	16
Lehen hezkuntzako 3. zikloko eta bigarren hezkuntzako jarduera	19
Informazio gehiago webgunean	22

Edizioa

Marisol Paniagua, Sara Adrián,
eta Maitane Yela

Diseinua eta maketazioa:

Germán Gullón

AURKEZPENA

Urtero, ikasgelan elkarrekin ikasi, partekatu eta hazteko aukera berri bat da. Aukera bat erronka berriak planteatzeko eta ikasleei garapen akademikoan ez ezik, garapen pertsonal eta sozialean laguntzeko.

Ikasturte honetan 23 urte daramatzagu herrialde osoko ikastetxeekin lankidetzan, jarduera solidarioen bidez ikasleak munduko errealitateetara hurbiltzeko. Denbora honetan, milaka irakaslek erakutsi duzue eskola espazio pribilegiatuadela begirada irekitzeko, kontzientziasortzeko eta benetako aldaketak sustatzeko. Zuen inplikazioari esker, ikasgela askotan ikaskuntza bizitzarekin lotzen da, eta ikasleak konponbidearen parte izan daitezkeela ohartzen dira.

Ikasturte honetan, elkarrekin ibiltzen jarraitu nahi dugu.

Duela hilabete batzuk, Venezuelan gertatutako lurrikaren ondoren iritsi zitzaizkigun irudiek hunkitu egin gintuzten, eta lehen une horretatik martxan jarri ginen **haurrak babesteko, larrialdi egoera batean zaurgarrienak baitira.** Dena galdu zuten familiei elikadura, ura eta aterpea eman genien, haurrentzako espazio seguruak sortu genituen eta agintariekin elkarlanean aritu ginen familia batzeko lanetan. Baina lanak aurrera darrai eta inoiz baino gehiago behar gaituzte.

Txosten honetan hurbilketa labur bat egin nahi dugu Venezuelako errealitatera eta lurrikarak gertatu diren testuingurura, zeinak suntsiketa eta sufrimendua ekarri dituzten eta errekuperatzeko gure laguntza behar duen leku bat utzi duten.

Ikasgelan irakasleentzako laguntza-tresna izatea nahi dugu. Bertan, etapaka egokitutako proposamen didaktiko zabalagoak aurkituko dituzue, baita edukian bertan integratutako hausnarketak proposamen txikiak ere, **“pilula didaktiko”** moduan. Jarduera labur horiek txertatu nahi izan ditugu, jakitun garelako ikastetxe bakoitzaren errealitatea desberdina dela eta, askotan, denbora mugatua dela. Ikuspegi horrek edukia eta jarduera integratzea eta ikasleen parte-hartzea sustatzea ahalbidetzen du.

Elkarrekin, haur guztiek osasuntsu hazteko, ikasteko eta amets egiteko aukera izango duten mundua eraikitzen jarrai dezakegu.

Eskerrik asko, beste ikasturte batez, bidaia honetan parte hartzeagatik.

VENEZUELARI BEGIRADA BAT

1 Testuinguru sozioekonomikoa eta biztanleriarentestuingurua

Venezuela Hego Amerikako herrialdea da, eta **28,5 milioi biztanle** inguru ditu gutxi gorabehera. Herritar gehienak herrialdeko iparraldean eta kostaldean dauden hirietan bizi dira, hala nola Caracas, Maracaibo, Valencia edo Barquisimeto hirietan. Gainera, biztanleriaren heren bat inguru haurrak eta nerabeak dira, eta horrek Venezuelako gizartearen orainerako eta etorkizunerako funtsezko talde bihurtzen du haurtzaroa.

Azken urteotan, Venezuelak familia askori eragin dioten erronka ekonomiko eta sozial handiak bizi izan ditu, eta pobrezia errealitate bat da oraindik ere herritar askorentzat. Bizi Baldintzen Inkesta Nazionalaren (ENCOVI 2024) arabera, hamar etxetatik zazpi baino gehiago pobrezia egoeran bizi dira diru-sarrerengatik. Egoera horrek batez ere haurrei eragiten die, eta horregatik, erakunde ugari hezkuntza, osasun eta gizarte proiektuak garatzen dituzte, haur eta nerabe zaurgarrienei laguntzeko.

LEHEN HEZKUNTZA | KONEKTATUTAKO MUNDUA

Lurrikararen ostean, haur askok zailtasunak izango dituzte elikagaiak, ur segurua edota hezkuntza eskuratzeko.

Nola sentituko zinateke ikastetxera denbora luzez joaterik izango ez bazenu?

Zer botatzen duzu faltan eskolara etortzen ez zarenean?

Zergatik uste duzu hezkuntza garrantzitsua dela haur guztientzat?

Maracaibo

KOLONBIA

2 Ekonomia

Venezuela aberastasun natural handiko herrialdea da. Petrolioa da baliabide ekonomiko nagusia, eta hainbat hamarkadatan herrialdeko diru-iturri garrantzitsuenetako bat izan da. Gainera, beste baliabide batzuk ere baditu, hala nola urrea, burdina eta nekazaritzarako egokiak diren lur zabalak. Azken urteetan, ordea, familia askori eragin dioten zailtasun ekonomikoei egin die aurre.

Herritar gehienek zerbitzuen sektorean egiten dute lan, baina garrantzitsuak dira ere nekazaritza, industria, eraikuntza, abeltzaintza eta arrantza bezalako jarduerak. Landa-eremuetan artoa, kafea, kakaoa, arroza, frutak eta barazkiak bezalako produktuak landatzen dira, eta Venezuelako kakaoa nabarmentzen da bere kalitateagatik eta nazioartean duen onarpenagatik.

Barquisimeto
Valencia

Caracas

Maturín

VENEZUELA

GUYANA

BRASIL

**BIGARREN
HEZKUNTZA**

**BALIABIDE NATURALAK
ETA ONGIZATEA**

Venezuelak baliabide natural garrantzitsuak ditu, hala nola petrolioa, urrea edo nekazaritza-lurrak, baina familia askok zailtasun ekonomikoak dituzte oraindik.

Uste duzu aberastasun naturalak era automatikoan bermatzen duela herritar guztien ongizatea?

Zer beste faktore dira beharrezkoak pertsonen bizi-kalitatea hobetzeko?

3 Klima

Venezuelak klima **tropikala** du nagusiki, eta tenperatura epelak izaten dira urte osoan. Lau urtaro izan beharrean, bi aldi bereizten dira: urtaro euritsua eta urtaro lehorra. Paisaien aniztasunari esker, klima aldatu egiten da eskualdearen arabera: beroagoa da kostalde eta lautadetan, eta freskoagoa mendialdeetan. Baldintza horiek aberastasun natural handia eta landare eta animalia aniztasun handia izaten laguntzen dute.

LEHEN HEZKUNTZA | VENEZUELA EZAGUTZEN

Venezuela biodibertsitate handiko herrialdea da. Bertan, jaguarra, kapibara eta guakamaioak bezalako animaliak bizi dira, eta horiek ere lurrikaren ondorioak jasan dituzte.

Aukeratu animalia horietako bat, eta ikertu hari buruzko hiru bitxikeria.

Zergatik uste duzu dela garrantzitsua natura babestea?

Maracaibo

4 Flora eta fauna

Venezuelak aberastasun natural handia eta flora askotarikoa du, bere oihanei, mendiei, lautadei eta kostaldeei esker. Herrialdean milaka landare-espezie hazten dira, besteak beste, orkideak, palmondoak, mangladiak, zuhaitz tropikalak eta Amazonas oihaneko landareak. Orkidea Venezuelako lore nazionala da.

Amerikako biodibertsitate handiena duen herrialdeetako bat ere bada. Bere oihanetan, mendietan, lautadetan eta kostaldeetan animalia ugari bizi dira, hala nola, jaguarra, hartz betaurrekoduna, kapibara, guakamaioak, turpiala (hegazti nazionala) eta Orinokoko kaimana. Aberastasun natural horrek balio ekologiko handiko leku bihurtzen du herrialdea.

5 Egoera

Venezuela eremu sismiko aktibo batean dago, Karibeko eta Hego Amerikako plaka tektonikoen mugimenduaren ondorioz. Historian zehar hainbat lurrikara garrantzitsu izan ditu, baina herrialdearen egoera sozioekonomikoa dela eta, ez daude horrelako hondamendiak ohikoak diren beste herrialde batzuk bezain prestatuta.

Caracas
Barquisimeto
Valencia

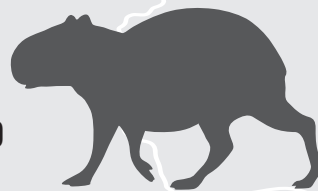
Maturín

VENEZUELA

GUYANA

**BIGARREN
HEZKUNTZA** | **HEZKUNTZARAKO
ESKUBIDEA**

Miloi bat haur baino gehiago eskolatik kanpo daude Venezuelen, eta egoera hori larriagotu egingo da lurrikaren ondoren.

Zer oztopo egon daitezke pertsona batek ikasten jarraitzeko?

Zer aukera eskaintzen ditu epe luzerako hezkuntzak?

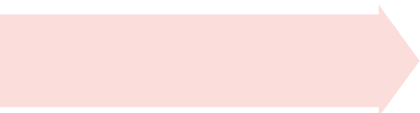
Zure ustez, hezkuntzak lagundu al dezake pobrezia-aren zirkulua hausten? Zergatik?

BRASIL

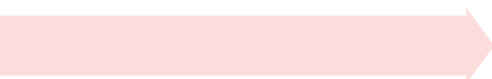
GURE LANA VENEZUELAN

Save the Children Venezuelako erantzun humanitarioan ari da lanean bertako bazkideekin batera 2018tik. Duela urte batzuk krisi humanitarioa azkar larriagotzen hasi zenetik, Save the Children-ek erantzuna zabaldu du tokiko erakundeen bidez, laguntza behar duten gero eta haur eta familia gehiago babesteko. Esku-hartzea hasi zenetik, 270.000 pertsona baino gehiago babestu ditugu, eta horietatik 150.000 haurrak izan dira.

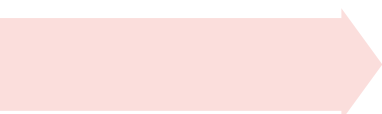
HAURREN ETA FAMILIEN EGOERA LURRIKAREN AURRETIK

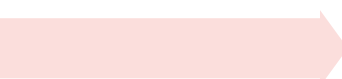
1,15 milioi haur eskolatik kanpo daude, eta beste 710.000 haur ikasketak uzteko arriskuan daude, kostuengatik, garraio-zailtasuengatik eta hezkuntza- azpiegituren narriaduragatik.

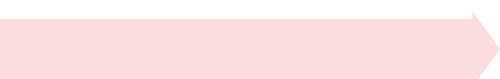
1,9 milioi haurrek babes-zerbitzuak behar dituzte, familia-banaketak eta indarkeriak markatutako testuinguruan.

5,2 milioi pertsonak ez dute ur segururako sarbide fidagarriarik, eta erkidegoen % 83k dio sarbide mugatua duela janaria prestatzeko gasera.

10,5 milioi pertsonak osasunarekin erlazionatutako beharrak dituzte ahuldutako osasun-sisteman.

1,2 milioi pertsonak nutrizio-laguntza behar dute, batez ere haur txikiak eta emakume haurdunek.

Ikusten dugunez, lurrikaren aurreko egoera ez zen erraza Venezuelako haurtzarorako, baina orain kritiko bihurtu da eta gure helburua eremu kaltetuenetan bizi diren ahalik eta haur gehienetara iristea da. Lehen fasean, ahalegin guztiak bizirik atera zirenak bilatzera bideratu ondoren, berreskuratze-fase luze eta garestia hasi zen.

Azpiegituretan izandako inpaktua nahiko azkar zenbatu dezakegu, baina haurrentzako ondorioak are suntsitzaileagoak izan daitezke. Hasierako anabasa hartan, haur asko familietatik bananduta geratu ziren, horrek beren babeserako dakarren arriskuarekin. Eskolek jasandako kalte handien ondorioz, ezingo dute berriro ikasi udaren amaieran; osasun- eta nutrizio-arloko arriskuak ere izan dituzte, arreta medikoko zentroek kalteak jasan baitituzte, eta edateko urik ez izateak gaixotasunak hartzeko aukera handiagoa eman die. Horri guztiari horrelako esperientzia bat bizitzearen inpaktu emozionala gehitu behar zaio, etorkizunean erreplikak izatearen eta haien ondorioen beldurra eta ziurgabetasuna eragin diezazkiekeelako.

BIGARREN HEZKUNTZA | LARRIALDI BATEN ONDOREN

Venezuela arrisku sismikoa duen eremu batean dago eta komunitate batzuek baliabide mugatuak dituzte horrelako egoerei aurre egiteko. **Demagun lurrikara batek zure herria kaltetu duela. Egin zerrenda bat:**

1. Premia larrienak lehen egunetan.	2. Lagundu dezaketen pertsonak.	3. Kalteak jasan dituztenei laguntzeko egin genitzakeen ekintzak.

Egoera horren aurrean, gure erantzuna, tokiko bazkide nagusiekin aliantza estuan, bost esparru nagusitan zentratzen da.

BOST JARDUERA-EREMU VENEZUELAN

1. Osasuna

Lehen mailako osasun-arretako oinarritzko zerbitzuetarako sarbidea bermatzen dugu

larrialdiak eragindako herritarrentzat, zaurgarrienengan arreta jarrita.

- **Arreta medikoa eta mugikorra:** lehen mailako zerbitzuak kaltetutako biztanleentzat, OMEn estandarren arabera klinika mugikorren bidez.
- **Txertaketa eta hornigaiak:** agerraldien aurkako immunizazioa indartzea eta material medikoa hornitzea.
- **Edoskitzea eta larrialdia:** edoskitzeari laguntzea eta OMEn ebaluazioa egitea, larrialdietako talde mediko bat hedatzeko.

2. Haurren babesa

Haurren eta zaintzaileen **aurre egiteko mekanismoak, erresilientzia eta ongizate emozionala indartzen ditugu**, haurrak babesteko eta osasun mentaleko esku-hartze integratuen eta laguntza psikosozialaren bidez.

- **Osasun mentala eta laguntza psikosoziala:** lehen laguntza psikologikoak, kontzientziazio-kanpainak eta zaintzaileei hazkuntza positiboan eta estresaren maneian laguntzea.
- **Gune seguru mugikor integratuak:** haurren babesa, osasun mentala, nutrizioa eta jolas- eta ikaskuntza-jarduerak bateratzen dituzten unitate mugikorrek hedatzea eskolak itxita irauten duen bitartean.
- **Arakatzea eta familia-bateratzea:** identifikazio-, erregistro-, dokumentazio- eta adingabeen bateratze-prozesu osoak, agintariekin batera jarraipena eginez.
- **Kit psikosozialen banaketa:** adin-tarteen arabera, haurtxoetatik hasi eta nerabeetaraino, egokitutako jolas-materialak eta laguntza emozionaleko materialak ematea.

ETAPA | ELKARTASUNAREN
GUZTIAK | INDARRA

Zuek bezalako pertsona askoren laguntzari esker, Save the Children-ek Venezuelako haurrak babestu ditzake. **Osatu esaldia, eta, ondoren, partekatu erantzunak ikasgelan:**

«Solidarioa izateak esan nahi du»

3. Hezkuntza

Ikaskuntzarako etengabeko sarbidea eta eskolara modu seguruan itzultzea **bultzatzen dugu.**

- **Eskolen ebaluazioa:** diagnostiko azkarrak eta agintariekin koordinazioa modu seguruan berriro irekitzea planifikatzeko.
  - **Jarduera integratuak:** hezkuntza, haurren babesa eta laguntza psikosoziala bateratzen dituzten talde-dinamikak.
  - **Eskola-materialak:** irakaskuntza- eta ikaskuntza-kitak entregatzea irakasleentzat.
  - **Irakasleentzako laguntza:** dolua, galera eta autozainketa kudeatzeko tresnak.
  - **Birgaitzea:** eskolak azkar konpontzea eta aldi baterako ikasgelak egokitzea.
-

4. Ura, saneamendua eta higieena

Ura, saneamendua eta higieena modu seguruan eskuratzea bermatzen dugu, osasun publikoko arriskuak murriztuz eta ingurune seguruak babestuz.

- **Kit-banaketa:** askotariko hornigaiak ematea, familiaren, eskolaren eta hilekoaren higienarako, garbiketarako eta eta lehen haurtzararako.
  - **Ur segurua:** hidratazio-puntuak instalatzea, biltegitratze segurua eta kaltetutako sistemen oinarritzko konponketa.
  - **Higieenaren sustapena:** urak transmititutako gaixotasunak prebenitzeko komunitate-kanpainak.
-

5. Nutrizioa

Haurrak desnutriziotik eta arriskuko elikadura praktiketatik **babesten ditugu.**

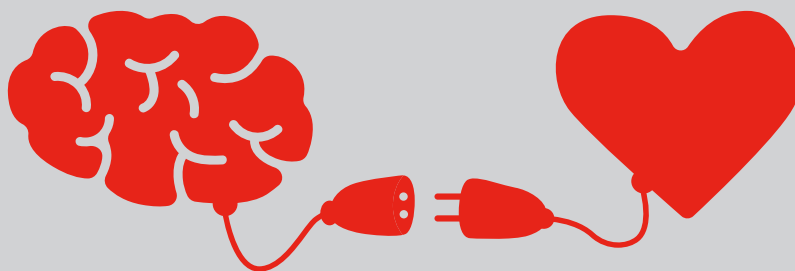
Sektore hori osasunarekin, hezkuntzarekin eta babesarekin integratuko da, tokiko bazkideekin batera desnutrizioaren detekzioa eta tratamendua eta amagandiko edoskitzeari laguntza aktiboa bermatzeko. Era berean, 2 urtetik beherakoak eta haien zaintzaileak osasun mentaleko, babeseko eta ikaskuntza goiztiarreko zerbitzuekin lotuko ditu, zaintza afektiboa sustatuz espazio seguruetan.

PROPOSAMEN DIDAKTIKOAK

EZAGUTZEA, ULERTZEA ETA JARDUTEA

Ondorengo proposamenek aukera ematen diete ikasleei Venezuelako lurrikarek kaltetutako haurtzaroko errealitatera hurbiltzeko, haien ondorioei buruz hausnartzeko eta laguntza humanitarioak eta elkartasunak milaka haurren bizitzan aldea nola marka dezaketen ikusteko.

Hezkuntza-etapa bakoitzari egokitutako jardueren bidez, ikasleek enpatia, pentsamendu kritikoa eta mundu bidezkoago eta solidarioago batekiko konpromisoa garatu ahal izango dituzte.

HAUR-HEZKUNTZAKO 2. ZIKLOKO JARDUERA (4-5 URTE)

VENEZUELARAINO DOAN BESARKADA

Helburuak

- Beste neska-mutilekiko enpatia sustatzea.
- Elkartasunak munduko edozein lekutara bidaia dezakeela ulertzea.
- Emozio eta desio positiboak adieraztea.
- Elkartasun ekimen kolektibo batean parte hartzea.

Materialak

- Paper jarraitua
- Hatzekin erabiltzeko pintura edo tenperak
- Koloretako kartulinak
- Kola

Garapena pausoz pauso

Eraikuntza-blokeak erabiliz, irakasleak hiri txiki bat sortzen du, eta lurrikara baten ondorioz eraikin batzuk kaltetu daitezkeela azaltzen du, Venezuelen zer gertatu zen erakusteko. Ondoren, zerbaitek beldurtzen gaituenean nola sentitzen garen eta nork laguntzen digun hobeto sentitzen aipatuko du talde guztiarekin.

Ondoren, haur bakoitzak bihotz bat marraztuko du edo eskua estanpatuko du kartulina kolektibo batean. Horma-irudiaren izenburua hau izango da: **“Besarkada bat gure ikastetxetik Venezuelako haurrentzat”**

Horma-irudia egiten duten bitartean, azalduko da ikastetxeko jarduera solidarioa dela, eta behar duten beste haurrei laguntza eta maitasuna bidaltzeko modu bat.

Horma-irudia jarduera solidarioaren egunean erakuts daiteke.

Amaierako galdera Nola gustatzen zaizu laguntzea triste edo kezkatuta zaudenean?

LEHEN HEZKUNTZAKO 1. ZIKLOKO JARDUERA (6-7 URTE)

NIRE LARRIALDIETARAKO MOTXILA

Helburua

Ikasleei lurrikarak eta antzeko larrialdiak gertatzen direnerako prestatuta egon behar dela azaltzen hastea eta sentsibilizatzea, adin bakoitzari dagokion moduan, munduko haur guztiek ez dituztela aukera berak halako egoeretatik babesteko.

Taldekatzea

Talde handia gaia aurkezteko; bikoteak eskulanetarako.

Materialak

- Folioak eta koloretako argizariak.
- Aukerakoa: benetako motxila edo tamaina handi komarraztutakoa, aukeratutako objektuak itsasteko.
- Aukeran: Venezuelako lurrikarari buruzko dokumentuko irudiren bat (kaltetutako eraikinak, familiei emandako arreta), modu sentikorrean erakusteko, irudi oso gogorrak saihestuz.

Garapena pausoz pauso

1. Aurkezpen erraza (10 min)

Irakasleak hiztegi egokituaz azaltzen du: «Batuetan, munduko zenbait tokitan, lurrak dar-dar egiten du. Horri lurrikara deitzen zaio. Horri gertatzen denean, etxeak, eskolak eta kaleak kaltetuta gera daitezke, eta familiek laguntza behar dute seguru egoteko.» Eskolan bertan egiten diren simulazioekin erlazioa daiteke (sute-simulazioak, adibidez): «Hemen, eskolan, suteran bat piztuz gero, zer egin behar den praktikatzeko, nola jokatu behar den jakiteko. Beste herrialde batuetan lurra dardarka hasten bada zer egin praktikatzeko da.»

Une egokia da haurren batek lurrikara zer den edo simulakro bat egin duen galdetzeko, eta balizko galdera edo kezka adierazteko tarte emateko.

2. Elkarrizketa gidatua (5-10 min)

Badakizue zer den simulakro bat? Eskolan egin dugu baten bat?
Zergatik uste duzue garrantzitsua dela zerbaite gertatu aurretik praktikatzeko?

3. Eskulan-jardura: "nire larrialdietarako motxila"(15 min)

Bikoteka, ikasleek, prestatuta egoteko, larrialdietarako motxila batean sartuko lituzketen objektuak marraztu edo aldizkarietatik moztuko dituzte. Ebakinak edo marrazkiak motxilaren silueta batean itsatsiko dituzte.

4. Desberdintasunari buruzko hausnarketa, adinari egokitua (5-10 min)

Irakasleak ideia nagusia aurkezten du, modu sinplean: «Familia batzuek motxila prestatuta dute eta etxe oso seguruetan bizi dira, erraz hausten ez diren etxeak direlako. Beste familia batzuek, Venezuelako familia batzuk bezala, 2026an gertatu zen lurrikararen ondoren, ezin izan dute dena prest eduki eta haien etxeak edo eskolak gehiago kaltetu dira. Horregatik pertsona batzuk, Save the Children-eko kideak bezala, laguntzera joaten dira.»

5. Amaiera (5 min)

Azken galdera batzarrean: «Zer egin dezakegu guk lurrikara bat bizi izan duten haurrei laguntzeko?» (ideiak bilduko dira, eta ikastetxeko jardura solidarioarekin lotu daitezke).

LEHEN HEZKUNTZAKO 2. ZIKLOKO JARDUERA (8-9 URTE)

GARAIZ IRITSI EZ ZEN ALARMA

Helburua

Simulazio-joko baten bidez, alerta goiztiarreko sistemek, simulazioek eta aurretiko prestakuntzak hondamendi natural berean herritarrek pairatzen duten mailan eragin zuzena dutela ulertzea ikasleek.

Taldekatzea

Ikasgela osoa bi talde handitan banatuko da: “A herrialdea” eta “B herrialdea”.

Materialak

- Herrialde bakoitzari banatzeko “baliabideen” txartelak
- Lurrikararen seinalea simulatzeko txilibitu, kanpai edo txalo indartsu bat (ikasleen beharren arabera kontuan izan beharko da soinu indartsu bat agian ez dela ideiarik onena, beraz, seinale bisualen bat erabil daiteke).
- Azken ondorioetarako folioak.

Aurretiko prestakuntza: hasi aurretik, irakasleak honako hau antolatu behar du, ikasleek oraindik jakin gabe.

- **A herrialdeak**, ikusteko moduan, honako hauek adierazten dituzten txartelak jasoko ditu: alerta goiztiarreko sistema, ohiko simulakroak, prestatutako eraikinak. Gainera, jolasa hasi aurretik, pribatuan (B taldetik aldentuta) babesteko jarraibide erraz batzuk azaltzen zaizkio: seinalea entzutean, makurtu egin behar dute, burua besoekin estali eta mahai edo horma baten ondoan geldirik geratu behar dute, 10 arte kontatuz.
- **B herrialdeak** ez du baliabide-txartelik eta ez du aurretiko jarraibiderik jasotzen. Besterik gabe, badaki “zerbait gertatuko dela”, baina ez daki zer gertatuko den eta nola erreakzionatu behar duen.

Garapena pausoz pauso

1. Jokoaren aurkezpena (5-10 min)

Irakasleak azaldu du intentsitate bereko lurrikara bat gertatzen denean bi herrialde desberdinetan gertatzen dena simulatuko dutela. Bi taldeak osatu eta jarraibideak emango zaizkie talde bakoitza bereizita, prestatu bezala.

2. Lurrikararen simulazioa (5 min)

Seinalea ematen da (txilibitua). Irakasleak behatzen du, eta, ahal bada, talde bakoitzak modu antolatuan erreakzionatzeko zenbat denbora behar duen kronometratzen du. Ziurrenik, A herrialdeak azkar eta ordenatuta erantzungo du (prestatuta zegoelako), eta B herrialdeak, berriz, nahasmendu, zalantza edo desordena handiagoarekin erantzungo du (inolako jarraibiderik ez zuelako).

3. Bateratze-lana eta azterketa (15 min)

Bi taldeei galdetu zaie nola sentitu diren eta zer gertatu den. Galdera gidariak:

- A taldea: Zergatik jakin duzue zer egin? Lehenago praktikatu izanak lagundu dizue?
- B taldea: Nola sentitu zarete zer egin ez zenekitenean? Zerk lagunduko zizuen?

Irakasleak, orduan, azalduko du hori dela, modu sinplifikatuan, errealitatean gertatzen dena: alerta goiztiarreko sistemak, tartekako simulakroak eta eraikin prestatuak dituzten herrialdeek kalte gutxiago izaten dituztela, eta hobeto babestu dezaketela beren biztanleria lurrikara bat gertatzen denean; aldiz, baliabide horiek ez dituzten herrialdeek, askotan zailtasun ekonomikoengatik, askoz ondorio larriagoak izaten dituztela tamaina bereko hondamendian.

4. Venezuelako kasu errealarekin lotura (10-15 min)

Irakasleak Save the Children-ek Venezuelan duen erantzun-planaren datu erreal batzuk aurkeztuko ditu, labur-labur eta modu egokituan:

- 2026ko ekaineko lurrikarak 1.430 hildako baino gehiago eta 250 eraikin baino gehiago suntsitu zituen.
- Lurrikara gertatu baino lehen, 1,15 milioi haur baino gehiago eskolatik kanpo zeuden Venezuelan dagoeneko, eta milioika pertsonak ez zuten edateko urik eskura.
- Osasunean, haurren babesean, hezkuntzan, uran eta saneamenduan eta nutrizioan lanean ari da Save the Children, kaltetutako haurrak errekuaratu eta eskolara modu seguruan itzul daitezen laguntzeko. Ikasleei hau galdetuko zaie: “Zuen ustez, zer beharko luke Venezuela bezalako herrialde batek hurrengoan hobeto prestatuta egoteko?”

5. Amaiera (5 min)

Talde bakoitzak orri batean idatziko du jolasarekin ikasi duen gauzarik garrantzitsuenari buruzko ideia.

LEHEN HEZKUNTZAKO 3. ZIKLOKO ETA BIGARREN HEZKUNTZAKO JARDUERA (10-12 URTE ETA 12-16 URTE)

LURRIKARA BERA, BI ERREALITATE

Helburua

Oinarrizko maila zientifikoan, lurrikarak zergatik gertatzen diren eta zerk zehazten duen haien tamaina eta intentsitatea ulertzea, eta hainbat herrialde nola prestatzen diren eta antzeko tamainako lurrikaren aurrean nola erantzuten duten ikertzea eta konparatzea, eta desberdintasun ekonomiko eta sozialak herrialde batek bere haurrak hondamendi naturaletatik babesteko duen gaitasunean zernolako eragina duen modu kritikoan aztertzea.

Gutxi gorabeherako iraupena

50-55 minutuko 2 saio: lehenengoak bloke zientifiko laburra eta ikerketaren hasiera uztartzen ditu, eta bigarrenak lanketa amaitu, azaldu eta eztabaidatzen du. Saio luze batean (55-60 min) konprimi daiteke, irakasleak konparatu beharreko herrialdeen informazioa jada landuta ematen badu, alde zientifikoa, bateratze-lana eta eztabaida bakarrik utzita.

Taldekatzea

4-5 ikasleko taldeak, eta talde bakoitzak herrialde bat ikertuko du edo bi konparatuko ditu.

Materialak

- Interneterako/Ordenagailuetarako sarbidea ikasgelan (edo irakasleek emandako informazio inprimatua, Interneterako sarbiderik ez badago).
- “Lurrikara Venezuelen: gure erantzun-plana” dokumentua, Venezuelari buruzko iturri nagusi gisa.
- Kartulinak, folioak edo txantilo digital bat eskema konparatiboa egiteko.
- Kartoi zurruneke 2 zati bikote bakoitzeko, edo “Maria” estiloko bi gaila (plaka tektonikoen esperimendua egiteko).
- Aukerakoa: plaka tektonikoei eta lurrikarek buruzko bideo edo eskema bisual sinplea.

Saioen garapena

1. SAIOA (50-55 min): zientzia + ikerketaren hasiera

1. Zergatik egiten du dar-dar lurrak? (15-20 min)

Irakasleak, eskema edo bideo labur batean oinarrituz, plaka tektonikoen kontzeptua eta haien mugimenduak lurrikarak nola eragiten dituen azalduko du labur (laguntzeko eduki zientifikoa, goian). Laguntza bizkor gisa, esku-ahurrak indarrez igurtzearen analogia erabil daiteke (bat-batean askatzen den marruskadura), edo, denbora pixka bat gehiago izanez gero, bi kartoi-zati edo gaila bata bestearen kontra bultzatuta, bat-batean apurtu edo irristatu arte, lurrikara batek askatzen duen energia irudikatuz. Blokea amaitzeko, irakasleak gero erabiliko den ideia nagusia adieraziko du: «Lurrikara baten magnitudea lekuaren geologiaren arabera da, eta ez du inongo herrialdek erabakitzen. Baina lurrikara bat gertatzen bada biztanleek zenbat sufritzen duten, neurri handi batean, gizakiaren erabakien mende dago: non eta nola eraikitzen den, alerta-sistemak dauden eta populazioa prest dagoen».

2. Ikerketaren planteamendua (5 min)

Irakasleak ikerketa-galdera bihurtzen du aurreko ideia: “Magnitudea herrialdearen menpe ez badago, zergatik eragin ditzake lurrikara berak hain ondorio desberdinak, gertatzen den tokiaren arabera?” eta jarduera aurkeztuko du: prestaketa sismiko ona duen herrialde bat Venezuelako egoerarekin alderatzea.

3. Herrialdeen banaketa (5 min)

Talde bakoitzak prestakuntza sismiko ona duen herrialde bat jasoko du ikertzeko (iradokitako adibideak: Japonia, Txile, Zeelanda Berria) eta Venezuelako egoerarekin alderatuko du. Irakasleak alderdi jakin batzuetara bidera dezake bilaketa:

- Badago lurrikaren aurkako eraikuntzako nahitaezko araurik?
- Eskola-simulakroak egiten dira modu erregularrean?
- Ba al dago alerta goiztiarreko sistemarik (mugikor bidezko abisu automatikoak, sirenak eta abar)?
- Zenbat denbora behar du herrialdeak lurrikara baten ostean erantzuteko?

1. Ikerketa gidatua (15-20 min, 2. saioaren hasieran amaitzen da, denbora falta bada)

Taldea, ikasleek informazioa bilatu behar dute (Interneten edo emandako materialetan), eta bi zutabeko eskema konparatibo batean antolatu behar dute: “Ikertutako herrialdea” eta “Venezuela”, aurrez aipatu diren alderdietako bakoitzerako errenkadekin (eraikuntza-arauak, simulakroak, alerta-sistemak, hondamendiaren ondorengo erantzuna).

2. SAIOA (50-55 min): azken lanketa, aurkezpena eta eztabaida

1. Ikerketa amaitzea eta kartela egitea (10-15 min)

Talde bakoitzak bere eskema konparatiboa osatzen amaituko du, eta kartel edo formatu bisual argi batera pasatuko du, aurkezteko.

2. Aurkezpenak (15-20 min)

Talde bakoitzak bere konparazioa aurkeztuko die gainerako ikasleei.

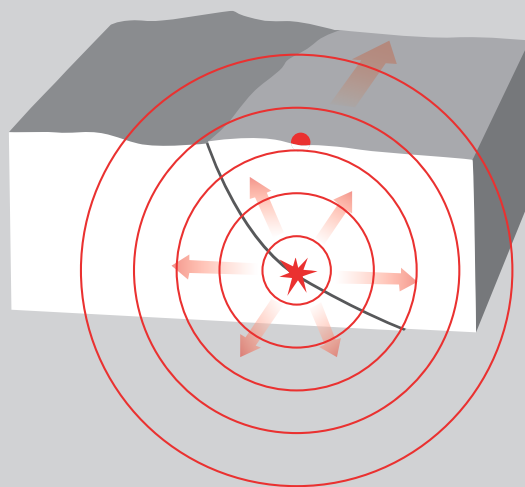
3. Azken eztabaida (15-20 min)

Eztabaida talde handian gidatzeko galderak:

- Zer desberdintasunek piztu dizue arreta gehien ikertutako herrialdeen eta Venezuelaren artean?
- Zuen ustez, desberdintasun horiek bertan bizi diren pertsonen “errua” dira, edo beste faktore batzuen (ekonomikoak, historikoak, politikoak) menpe daude?
- Zer ari da egiten Save the Children Venezuelen haurrak babestuago egon daitezen laguntzeko? (erantzun-plana errepasa daiteke bizkor-bizkor: osasuna, haurren babesa, hezkuntza, ura eta saneamendua, nutrizioa).
- Zer egin dezakegu guk, hemendik, laguntza gehien behar dutenengana iristeko?

4. Amaiera (5 min)

Ikasle bakoitzak jardueraren ideia nagusia esaldi batean idatziko du. Ideia hori horma-irudi komun baterako edo ozenki partekatzeko jaso daiteke.

INFORMAZIO GEHIAGO WEBGUNEAN

Txostenaren amaierara iritsi garen honetan, zuen ahalegina eskertu nahi dugu eta elkartasuna unean uneko laguntza baino askoz gehiago dela sinesten dugu: munduari begiratzeko, beste pertsona batzuen zailtasunak ulertzeko eta haien errealitatea hobetzeko ekiteko modu bat dela uste dugulako.

Espero dugu txosten honek Venezuelako lurrikarek kaltetutako haurrek bizi duten egoerara hurbiltzeko eta laguntza humanitarioaren eta konpromiso kolektiboaren balioa ezagutzeko balio izatea.

OHIKO GALDERAK ETA KONTU-ZENBAKIA

Webgunean gure erakundeari buruzko ohiko galderak eta gure jarduerak ikusiko dituzue. Bertan, bildutako dirua sartzeko kontu-zenbakiak ere aurkituko dituzu, diru-sarrera solidario hori egitean ordainagiri bat eta zuen hezkuntza-komunitatearekin partekatze eskerrak emateko diploma bat bidaliko dizkizuegu.

Jaso dugu dirua. Eta orain, zer?

ERALDATZEKO IKASI

Eskerrik asko zuen eskola ikasteko, hausnartzeko eta jarduteko gune bihurtzeagatik. Eskerrik asko, milaka haurrek euren etorkizuna eraikitze behar duten segurtasuna, hezkuntza eta itxaropena apurka-apurka berreskuratzen laguntzeagatik.

Izan ere, hezkuntza-komunitate bat mobilizatzen denean, elkartasuna askoz urrunago iristen da.

**MUGITZEN BAZARA,
MUNDUA ERE MUGITU EGITEN DA**

Save the Children